

Stræderne

i København

Hovedbibliotekets chef
Metroens kontrolcenter
En kunstmaler fortæller
Applebys Plads på Christianshavn

Hos Dorte
Knabrostræde 6 · 1210 København K
Tlf. 3315 9777 · www.hosdorte.dk

**I FOTO-C ER VI ALTID KLAR
MED PROFESSIONEL VEJLEDNING
OG GUIDER DIG SIKKERT GENNEM
DEN MODERNE TEKNISKE JUNGLE**

VI KAN ANVISE DET BEDSTE KAMERA TIL DIT BRUG
OG HAR ALLE DE KENDTE MÆRKER PÅ LAGER

FOTO/C
HOLBERGSGADE 5 1057 KØBENHAVN K 33142414 www.fotoc.dk

www.dortestegneskole.dk

Dortes Tegneskole

Tilbyder tegnekursus i
Ind og udtryk
At tegne for dit indre og ydre øje
dorte@dortesalica.dk
33122687 / 26202687

**ALIDA
Marstrand**
Håndlavede chokolader

Bredgade 14 · 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

Det lille Apotek
Er stedet hvis man
ønsker, hygge, nostalgi
og god dansk mad.

**frokost fra 98-
aften menu fra 98-**

Store
Kannikestræde 15
Telefon 33125606
www.
det lille apotek. dk

FINGERBØLLET

WILDERSGADE 39 - Tlf.: 32 54 67 17
CHRISTIANSHAVN

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:

VK-Gruppen-Stræderne

Badstuestræde 15

1209 Kbh. K.

Tlf. 33 15 56 66

SE: 18197332

www.straederne.dk

kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Redaktionelle medarbejdere:

Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)

Per Stisen

Research: Lone Luna Kelstrup

Annoncer:

Per Stisen

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ)

Kirstine Ploug (DJ)

Forside foto:

Kirstine Ploug (DJ), motiv: Snaregade

Trykkeri: Sangill Bogtrykkeri

Oplag: 6000

Indhold:

Side : 3-6 : Hovedbibliotekets chef

Side 7 - 8 : Den kongelige malermester

Side 9 - 11 : Metrotogenes kommandocentral

Side 12 : Klaus Bondam opgiver sin borgmesterpost

Side 13 : Sven Okkels maler byen

Side 14-17 : Maleren Hans Voigt Steffensen

Side 18-20: Applebys plads på Christianshavn

Side 21 : Valdemar Poulsen

Side 22 -23 : Familie synagogen i Læderstræde

Side 24 : Sjovt med hør

Side 25 : Slyngelstuen

Side 26 : Ny bog

Side 27 : Madsiden

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.

Pris 360,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Interviewer: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

HOVEDBIBLIOTEKET I KØBENHAVN

Jens Steen Andersen, der er chef for Hovedbiblioteket, fortæller om nye initiativer der sættes i gang, men siger at den fysiske bog bestemt ikke er i tilbagegang.

Hver eneste dag træder mellem 2.700 og 3.000 mennesker ind på Hovedbiblioteket i Krystalgade for at benytte de mange faciliteter, som biblioteket kan tilbyde. Nu kan brugerne se frem til et endnu bedre og mere moderne bibliotek, når den planlagte modernisering er færdig om få år. Chefen for Hovedbiblioteket, Jens Steen Andersen, glæder sig til at se det færdige resultat og fortæller os lidt om planerne.

Hvor gammelt er Hovedbiblioteket egentlig som institution?

"Københavns biblioteker fylder 125 år i år faktisk. Men det har ligget mange forskellige steder. Det startede i resterne af Nikolaj Kirkes bygning, dér, hvor Kunsthallen Nikolaj er nu, og det var det første sted, man havde bibliotek i København. Der har aldrig været bygget en bygning til et hovedbibliotek i København. Man er flyttet ind i eksisterende bygninger og har så indrettet hovedbiblioteket der.

De seneste 10-12 år har det været diskuteret, om man skulle bygge et helt nyt hovedbibliotek. Forskellige placeringer har været i spil, bl.a. Scala-grunden, den gamle vandværksgrund, hvor Pumpehuset ligger, Batteriet på Amager, Israels Plads ned mod parken. Men alt det er – i hvert fald midlertidigt – lagt ned, og de næste 15-20 år bliver der ikke penge til det, medmindre der sker noget uforudset.

Hovedbiblioteket ombygges og moderniseres

Politikerne har besluttet, at der i stedet skal sættes på at renovere stedet her for en pæn sum – 100 mio – og få lavet et fuldstændigt up-to-date hovedbibliotek i den eksisterende bygning.

Vi har allerede en etapeplan, der løber over 4 år. Vi fik forrige år 10 mio til første etape, som vi har brugt på at få planen i udbud, finde arkitektfirma osv. og få lagt en helhedsplan, så vi ved, hvordan huset kommer til at se ud, når det er færdigt. Det har vi fået gjort, og yderligere har vi anvendt nogle af

ET FANTASTISK BIBLIOTEK I CENTRUM MED EN MASSE LIV

de penge til at gøre stueetagen mere spændende med nyt inventar osv. Det bliver super-spændende, og resten af pengene skal nok komme, det tager bare lidt længere tid, end vi havde regnet med. Til gengæld ved vi, at vores besøgstal vil stige i takt med ombygningen,

det har man kunnet se andre steder, hvor man har gennemført en lignende modernisering.

Jeg synes jo i øvrigt, at beliggenheden her er fantastisk – midt i byen. Vores idé er at åbne biblioteket yderligere ud mod byen. I dag er hovedindgangen

fra Krystalgade naturligvis åben, men bagtil er der helt lukket. Tanken er at åbne ud mod St. Kannikestræde også, så der kommer en ny passage igennem. Faktisk var bygningen tidligere indrettet sådan, at det var et åbent panoptikon-um – overdækket gårdum - med butikker rundt omkring, så det virkede som et lille torv. Den idé vil vi prøve at genskabe herinde, så vi får et lyst og indbydende rum, hvor stueetagen bliver en slags markedsplads med bog- og tidsskriftmiljø. Der kommer også en tagterrasse, hvor man vil få et fint vue ud over byen.

I dag er det sådan, at de forskellige afdelinger af biblioteket ligger og gemmer sig lidt på hver sin etage opad og ikke rigtigt er repræsenterede nede i hovedrummet, hvor folk kommer ind. Ved moderniseringen flytter vi eskalatoren, som nu er i midten af rummet, ud i siden, så der bliver plads til, at hver afdeling kan præsentere det, de synes er væsentligt lige nu, hernede. Så kan publikum lade sig inspirere til at fordybe sig i materialet oppe på etagerne.”

Hvad er Hovedbibliotekets rolle i forhold til de øvrige biblioteker?

”Vi er overbygningsbibliotek for de 19 lokalbiblioteker i København. Vi har den ultimativt største samling af materialer, lidt over 600.000. Udlånet i København er fastholdt. Det skyldes måske også, at vi prioriterer materialekontoen, altså bogindkøbet. Nogle gange bruger jeg en model til at forklare, hvad Hovedbiblioteket er i forhold til lokalbibliotekerne. Lokalbibliotekerne har – hvis jeg må være så fri- mainstream, altså de nyeste og mest gængse ting inden for stort set alle områder. Det har vi også her, men så har vi også specialerne. Hvis man forestiller dig den

måde, man tænker sygehusvæsen på i dag med akutsygehuse og supersygehuse, kan man sige, at

Københavnerne låner bøger i stort tal

Hovedbiblioteket er superbiblioteket, og lokalbibliotekerne er så de daglige ude i lokalområderne. De tager selvfølgelig profilen fra det lokalområde, de er placeret i. Hvis vi f.eks. tager Tingbjerg-området, som er karakteriseret ved forholdsvis mange unge, kan man direkte se det på biblioteket. Det er film, ungdomstidsskrifter og lignende, der er omsætning i der. Hvis man går til andre områder, kan man se andre ”farver” på biblioteket. F.eks. finder man

på Østerbros bibliotek, der jo ligger i ambassadekvarteret med mange udlændinge, meget engelsksproget litteratur. Vi skal så dække det, som de ikke kan have på lokalbibliotekerne. Det bliver kørt ud i byen to gange om dagen.”

Hvor opbevarer I alle de ting, I har til udlån?

”Vi har et stort magasin nede i kælderen og et mindre fjernmagasin på Islands Brygge. Fremme i publikumslokalerne har vi små 400.000 materialer, og i magasinerne har vi ca. 250.000.”

Tilbyder I andre services end det almindelige bogudlån?

”Det gør vi. Vi har en ambition om, at Hovedbiblioteket tilbageerobrer rollen som en af Københavns største og mest markante kulturinstitutioner, hvor vi har været nedtonet i en årrække. Vi har sat et program i gang, hvor vi allerede i år når op på over 100 arrangementer af forskellig karakter. Et af de seneste er et åbent dialog- og debatarrangement, som kører hver onsdag, ”Tæsk” kalder vi det. Det handler om at få en aktuell person ind og uddele verbale

tæsk inden for et område, og så er ordet frit blandt publikum. Det foregår selvfølgelig i en pæn tone og på en ordentlig måde,

Den fysiske bog lever i bedste velgående

og det er blevet en kæmpesucces allerede efter de første 5-6 arrangementer. Vi har f.eks. haft juraprofessor Eva Schmidt, som uddelte verbale tæsk til terrorlovgivningens uhensigtsmæssige konsekvenser på en række andre områder end det, man lige gik efter.

Og så har vi selvfølgelig arrangementer inden for vores hovedsigte, litteraturen, hvor

Jens fortæller at der var mange idéer i spil om en ny placering af Hovedbiblioteket, men det endelige resultat blev, at biblioteket fortsætter i Krystalgade, men får en stor renovering bl.a. her i hallen.

DEMIDÉKK BEVARER TRÆVÆRKET SOM NYMALET I OP TIL 12 ÅR

DEMIDÉKK ULTIMATE

- Træbeskyttelse der holder i op til 12 år
- Bevarer farve og glans
- Tørre hurtigt – mal 2 gange på samme dag

KØBENHAVNS MEST UFORSKAMMEDE BETJENING

colorama
MALING TAPET SOLAFSKÆRMNING

BOHNS EFTF. TORVEGADE 25 1400 KØBENHAVN K. TLF: 32 57 87 01

1888

Frokostrestaurant Husmann's Vinstue, der blev grundlagt i 1888, er en af de få kælderresteranter, der er tilbage i København. Indretningen er stort set uændret i de 120 år, der er gået. Kvinder blev forbudt adgang fra 1912 til 1981. Frokostrestaurant Husmann's Vinstue er i dag en traditionel dansk frokostrestaurant af højeste kvalitet med hjemmelavet specialiteter af friske råvarer efter typiske gamle opskrifter.

Husmann's Vinstue
Larsbjørnsstræde 2, 1454 København K
Telefon 3311 5886
www.husmansvinstue.dk

København Caféen er en hyggelig, ægte dansk restaurant beliggende i en af Københavns små charmerende stræder. Det gode traditionelle dansk smørbrød dominerer menukortet til frokost, og om aftenen serveres dejligt dansk middags. af specialiteterne hver mandag og tirsdag er bl.a. stegt flæsk med persillesovs. For øvrigt kan man være heldig at opleve julemanden »live« i løbet af året.

København Caféen
Badstuestræde 10, 1209 København K
Telefon 3332 8081
www.kobenhavnercafeen.dk

HOVEDBIBLIOTEKET

vi har mange forfatterarrangementer, og vi har også lagt hus til arrangementer i forbindelse med bogudgivelser.

En tredje og vigtig opgave er skoleorienteringen, hvor vi har mange skoleklasser inde.

Som noget nyt er vi begyndt at tegne en profil inden for musikken med optrædende inden for forskellige genrer."

Jens Steen Andersen fortæller at efter den nye renovering bliver der endnu flere besøgende.

Hvordan er publikum sat sammen?
"Ca. halvdelen er studerende af mange slags, ikke bare universitetsstuderende, og det er jo også en af vores hovedfunktioner at levere de oplysninger, de har behov for. Den anden halvdel omfatter bl.a. et stort udlån til børn, hvilket man måske ikke skulle tro med vores beliggenhed midt i byen. Det går godt med udlånet til private. Udlånet af bogligt materiale i København er steget de sidste 4 år, og det er en helt anden tendens end den, man ser andre steder i verden. Det hænger sammen med flere ting, primært – tror jeg – at man i København har valgt at bibeholde budgettet til indkøb af fysiske materialer, altså primært bøger, samtidig med at vi via effektiviseringer har fundet midler til at betale de licenser, der skal til for at have de digitale ydelser så som tidsskriftdatabaser, store faglige databaser, netbutik, hvor man kan hente musik via nettet,

film, der kan streames fra nettet via biblioteket, og det skal jo betales. Mit motto er, at det gælder om at give kunderne det, de gerne vil have, og hvis kunderne efterspørger noget, har vi en forpligtelse til at skaffe

materialet. Vores mission er folkeoplysning i allerbredeste forstand, og jo mere vi investerer i bibliotekerne, jo flere besøgende kommer der og udlånet stiger. Det skaber mere værdi til samfundet."

Dansk frokost når det er bedst

Mødelokaler med plads til 10-20 personer.
Selskaber modtages op til 90 kuverter

Åbningstider:

Hverdage 11:30 - 19:00 Lørdag 11:30 - 16:00

Frederiksholms Kanal 18 - København K.
Telefon: 33 11 57 70 - www.kanalcafeen.dk

Henne på hjørnet nede i kælder

finder du Café Malmø.
Et gammeldags sømandsværtshus - måske Københavns ældste!
Her mødes unge og ældre over et godt glas, en rafler og et slag billard. Små priser og hygge er vores kendetegn og så har vi landets største offentlige samling af «madonnaer».
Tå og kig ned, når du er tørstig!
Venlig hilsen
John
Havnegade 35 • 1058 København K
Tel: 33 12 72 60
PS: Nu har vi borde på fortovet

Kongelig malermester

Tekst: og foto Flemming Lehrmann
fbv. stadsingenior

Flemming Jensens malerværksted.

Malermester Flemming Jensen i sit værksted hvor han også afholder undervisning.

"Jeg bor inde i Ny Vestergade 9", fortæller Flemming Jensen. Der hænger et skilt ud til gaden: "Flemming Jensens Dekoration & Malerværksted" står der. Smedarbejdet blev udført af Martin, Fl. Jensens søn, og han fik sølvmedalje for det. Han malede det så, og nu hænger det her. Det er et fantastisk skilt, og mange, der besøger Nationalmuseet, fotograferer skiltet og den smukke port, det hænger over. Hvordan begyndte det? Da Flemming Jensen var 12 år, mødte han en mand, én med en mærkelig kalot og hvidt tøj netop som ham, der hænger et billede af henne ved døren til malerværkstedet i Raadvad. Maler var han, og han ådrede og marmorerede, malede og forgyldte, og den lille Flemming var vildt betaget. Han fik lov til at røre i malingen og var ikke i tvivl om at maler, det var det, han ville være. Det med at gå i den sorte skole,

var ikke lige det, Flemming Jensen holdt allermest af, så da han var 14 år, kom han i lære hos malermester Hestehauge, som også var kunstmaler med langt hvidt hår. Han kunne male og dekorere. Han var for resten gift med en fængselsbetjent, der hed Petrea. "Den første dag kørte vi af sted i malerbilen ned ad St. Kongensgade og hen til Nyhavn", fortæller Flemming Jensen. "Jeg holdt på stigerne, og mester kørte med flagrende skæg og cerut i munden. Vi stoppede ved Havfruen. Jeg blev sat til at forgyldte bryster på havfruen, mens mester gik indenfor. Han elskede Nyhavn og havde ikke travlt med at komme hjem til Petrea. En gang imellem kom han ud med cerutten i munden og sagde: "Flemming, nu skal du gøre sådan og sådan". Jeg fik virkelig lært det hele, og blev udlært bygningsmaler og møbelmaler og kunne dekorere. Jeg aflagde svendepreve med

bronze. Så kaldte militæret med et år i artilleriet". Efter velfortjent værnepligt gik Flemming Jensen i gang med at uddanne sig til socialpædagog på aftenseminarium samtidigt med, at han arbejdede som maler. En tid arbejdede han i Nikolajtenesten og Koføeds Skole. Han blev gennem sit arbejde som bygningsmaler grebet af bygningsrestaurering og dannede i 1972 sit eget firma. Firmaet blev headhunted af Bygningskultur Danmark ude i Raadvad og fik derfor værksted derude. Raadvad har haft en enorm betydning for restaureringen af gamle bevaringsværdige bygninger i Danmark, og på malersiden er Flemming Jensen en af vore førende eksperter. Få, om nogen malerfirmaer, besidder den fagekspertise, som Flemming Jensens har, og hans virksomhed, som beskæftiger 20 mand, er Nordens og måske

Flemming har her malet sin gamle mester Hestehauge.

endda Nordeuropas største på sit felt. Mange betydningsfulde opgaver har firmaet i tidens løb løst. Det er opgaver som marmoreringen af murværket i riddersalen på Christiansborg,

ÅBEN kl. 17 - 22

Bar i dag- og aften timerne

Restaurant Tvermoesgaard
Rosengaarden 12 • 1174 Kbh. K. • Tlf: 3312 6578

Kongelig malermester

der hvor Bjørn Nørgaards gobeliner hænger. Det har været på Frederiksberg Slot, Fredensborg, Amalienborg og på Kastellet. Den indvendige kalkning af Frederik V's Mastekran på Holmen her firmaet også udført, ja, opgaverne har været utallige. Det er en fornem indsats, Flemming Jensen og hans folk har ydet, så den danske bygningskultur er stadig i så god en stand, som finansministeren tillader, for desværre har politikerne ikke altid været lige forstående for landets kulturværdier.

En af de fantastiske ting ved Flemming Jensens firma er, at samtidig med, at indstillingen til bygningsbevaring er meget idealistisk, og derfor sjældent meget givende, så har han også formået at skabe en velrenommeret og veldrevet forretning. Brød skal der jo på bordet. Den gode forretning har medført, at Flemming Jensen er i stand til at give en fremragende undervisning af unge malere i ådring

Malermester Flemming Jensen har malet marmoreringerne her i Christiansborgs Riddersal.

Som en lille finurlighed har Flemming Jensen her portrætteret dronningen i en af marmoreringerne. Prøv at se efter, der skal måske gode øjne til.

og marmorering og andre fine, gamle malerteknikker. Den indsats, malerværkstedet har lagt i vores bevaringsværdige bygninger, er noget, der ikke kan overvurderes, for med mesterlærens tilbagegang og plasticmaling og maleruller, forsvinder et gam-

melt håndværk, hvis ikke netop en mand som Flemming Jensen holder det gamle håndværk i live. Hos Flemming Jensen har man stadig mesterlære i 3½ år, og der er heldigvis stadig lærlinge, der tør binde an med faget. Flemming Lehrmann

CAFE PETERSBORG Anno 1746

Vi har nok Københavns hyggeligste lokaler, et af dem er udstyret med kakkelovn og alkove. Fra borde ved vinduet kan man følge livet på gaden.

Væggene er udsmykket med originaltegninger af tidligere tiders originaler.

Vi har en bar hvor de hårdnakkede stamgæster ofte insisterer på at sidde. De mener (fejlagtigt) at det er lettere at få kontakt med personalet her.

Bredgade 76 • 1260 København K
Tlf. 33 12 50 16 • www.cafe-petersborg.dk

Her styres Metroen

Foto: Henrik Ploug C.
Tekst: Connie Christensen.

Københavns Metro kører døgnet rundt alle årets dage.

Metroen i København havde i 2009 mere end 50 mio rejsende. Hvordan styres egentlig et system med så mange passagerer? Det har vi spurgt om hos selskabet Metro Service, som står bag driften af metroen. Metro Service har ca. 280 ansatte, fordelt på to hovedområder: drift med ca. 140 ansatte og vedligehold af tog og spor med ca. 100, resten er administrativt personale. I kontrolrummet arbejdes der i døgndrift med 3-holdsskift à 5 personer. Metroen kører jo non-stop døgnet rundt som et af de eneste togsystemer i verden.

Carlo Bianco, som vi har talt med, er ansvarlig for metroens drift og har arbejdet med metro i 20 år, bl.a. med at udvikle og vedligeholde metroen i Milano, som er et stort system med 3 linjer og ca. 100 stationer.

Er du overrasket over den store passagertilgang?

"Ikke egentlig overrasket, men jeg er glad for, at det, vi gør, bliver så godt modtaget af københavnernes. Jeg forventede en stigning, navnlig efter vi åbnede forbindelsen ud til lufthavnen, og den er også kommet. Faktisk

Carlo Bianco er driftschef for Metro Service der opererer kørslen med metrotogene. Carlo kommer fra Milano hvor han har været beskæftiget med metroprojekter siden 80'erne. Carlo er stolt over at Københavns metro 2 gange har modtaget prisen for verdens bedste metro.

øges passagertallet hele tiden, så vi må tænke på at følge med og kunne transportere flere. Vi gennemfører i øjeblikket testforsøg, hvor vi har taget nogle sæder ud af et tog, så passagerne ikke klumper sig sammen lige inden for dørene, men spredes hurtigt ind i togvognen, så det bliver hurtigere at "boarde" toget. Med den løsning kan vi faktisk transportere mange flere passagerer på samme tid. Nogle vil måske mene, at det er en dårlig idé at fjerne sæder, så folk ikke kan sidde ned, men reelt er den gennemsnitlige rejsetid kun omkring 15 minutter, og mange vælger alligevel at stå, uanset om der er siddepladser. Vi mener, det er vigtigere at kunne trans-

portere alle ventende passagerer hurtigt af sted, end at nogle enkelte "heldige" kan sidde ned under hele turen. Testkørsel med dette tog på Nørreport, som er den travleste station, har vist, at vi kan transportere

passagererne meget hurtigt, så vi arbejder på at ændre flere af togene tilsvarende."

Er der plads nok på stationerne til mange flere passagerer?

TOLDBOD BODEGA

Probably the oldest restaurant in town
Anno 1787

BAR & SPISESTED

Esplanaden 4 - 1263 København K - Tlf. 33 12 93 31
www.toldbod-bodega.dk
v/Helle Møller

Metroens kontrolrum

”Jeg ser egentlig ikke problemer generelt. Det er klart, at der visse steder i myldretiden kan være trængsel, f.eks. på Nørreport, hvor mange skal skifte tog på én gang, men det er trods alt kun et spørgsmål om få minutters gene.”

Er alle togene førerløse?

”Togene kører fuldautomatisk. Der er ingen togfører, og fra kontrolrummet styres alt automatisk. Vi har stewards strategisk placeret ude i togene, hvis hovedopgave er at servicere kunderne med oplysninger, tjekke billetter osv., men som hurtigt kan rapportere til os, hvis der opstår et problem med toget. På den måde kan vi reagere hurtigt, hvis der rapporteres om fejl.

Hvad er dine visioner for metroen?

”Min vision er at vise, at det var et godt valg at bygge metroen. I og med, at kommunen har valgt at bygge en ny metrolinje magen til, kan man vel sige, at

vi har vist, at metroen er velfungerende og populær, og jeg tror, at den nye linje, når den står færdig, vil komme til at virke lige så godt som den nuværende.”

Københavns metro er netop blevet hædret med to priser – prisen for verdens bedste metro og prisen for den bedste førerløse metro, foran metroerne i London, Madrid, Sao Paulo og Seoul. Juryen i den internationale metrokonference MetroRail i London har bl.a. lagt vægt på den københavnske metros høje driftsstabilitet og store passagertilfredshed.

ikke fungere uden den nødvendige bemanning ude langs linjen og i kontrolrummet.”

Her er skærmpulten hvor den ene metrolinje styres. Personalet arbejder i 3-holdsskift. Metroen er en af de eneste metroer i verden, som kører hele døgnet.

Godt hørtøj hos

Kunst & Håndværk
LANDEMÆRKET 9

Rosenørn design præsenterer
"Det bedste - en kollektion i hør"

Anita Rosenørn er gæst i butikken
tirsdag d. 16. nov.
Hun medbringer hele kollektionen
i alle størrelser -
mange modeller og farver -
personlig vejledning og tilpasning -
så rig lejlighed til at finde sættet
til vinterens mange lune stunder,
der sidder som var det
skræddersyet - og som
eksponerer ens personlige stil

Specielle tidsaftaler på: 6536 1343

På gensyn
Anita Rosenørn - www.rosenorn.dk
Kunst og Håndværk
Landemærket 9
1119 København K.
w/ Rundetårn

Telefon: 33 11 68 81
www.kunstoghaandvaerk.dk
Åbningstider: man.-tors. 11.00-17.30
fre. 11.00-18.00 - lør. 10.00-14.00

Vagthavende driftchef Lars Toft Krag her ved kommunikationspulten og overvågningsskærmene, som her passes af Gitte Skaarup.

Lars Toft Krag, vagthavende driftchef, forklarer: Kontrolrummet er bemanded med 5 medarbejdere: en supervisor, der overvåger det hele, to trafikledere, en operatør, der overvåger de elektriske systemer, og en informationsoperatør, som tager sig af informationerne til og fra passagererne. Der er en arbejdsstation til den operatør, der overvåger det elektriske, dvs. alt hvad der er strøm på ude på linjen og stationerne med elevatorer og rullende trappe osv. Operatøren rapporterer

fejl og kontakter værkstedet, som sender teknikere ud og kigger på det.

To arbejdsstationer beklædes af trafiklederne. Banen er delt i to sektioner, og de tager sig af hver deres del af banen. De overvåger alt, hvad der sker med trafikken, kommunikerer med de stewards, der er derude i systemet osv.

Den fjerde arbejdsstation er passagerinformationsoperatørens. Hun sørger bl.a.

for, at alle skærmene på stationerne giver de rigtige informationer, hun kalder i højttalerne ude på stationerne, hvis der er forsinkelser osv. Det er også hende, der tager imod opkald fra de opkaldspunkter, vi har i alle tog og på alle stationer.

Endelig informerer hun vores trafiksamarbejdspartnere – Banedanmark, Movia, S-togene – hvis vi har trafikforstyrrelser, og de informerer hende, hvis de har problemer, og så sender hun oplysningerne videre ud til passagererne.

Kontrolpultene bliver konstant overvåget og selv de mindste forstyrrelser ude i driften registreres.

HENRIETTE HORNSLETH
DIAMANT- OG AEDELSTENSLIBER

DIAMOND AND GEMCUTTER
By appointment

- **Vurdering**
- **Salg af sten**
- **Reparation & forarbejdning**
- **Kurser**
- **Foredrag**
- **Ekskursioner**

www.hhornsleth.dk
henriette@hhornsleth.dk
Telefon 21 28 87 56

SÅ FORLADER KLAUS BONDAM BYEN

Exit Klaus Bondam. Så gik Klaus Bondam af som borgmester. Mange vil sikkert huske, hvordan Bondam efter kommunalvalget svigtede sine aftalepartnere og optog forhandling med Dansk Folkeparti, som han under valgkampen lagde endog meget stor afstand til, for at sikre sig posten som beskæftigelses- og integrationsborgmester. Til gengæld sikrede Dansk Folkeparti sig indflydelse ved at få udvalgspladser vistnok i samtlige udvalg.

Nu er Bondam skredet og det i utide, så nu har De Radikale spekuleret på, hvem fra partiet der skal afløse ham, og valget er faldet på den 26-årige Anna Mee Allerslev, som bliver ny beskæftigelses- og integrationsborgmester fra 1. januar 2011. Hun vil satse på mangfoldigheden som en styrke.

Når man tænker på Pia Kjærsgaards seneste udmelding om, at paraboler skal forbydes i de belastede boligområder, så er netop denne borgmesterpost nok et vigtigt led i Dansk Folkepartis muligheder for at gennemføre deres lidt særprægede politik. Nu bliver det spændende at se, om De Radikale kan stå distancen, eller om de igen skal slå en tvivlsom handel af med Dansk Folkeparti. Sporene skræmmer, men et plus for De Radikale er det vel, at de nu er sluppet af med Bondam. Ved sidste valg tabte Bondam som bekendt rigtig mange radikale stemmer. Bondam skal i øvrigt herfra ønskes til lykke med det nye job i Bruxelles.
Flemming Lehrmann

Så giver Klaus Bondam sin borgmesterpost op til fordel for en post på en kulturinstitution i Belgien.
Foto: Henrik Ploug C. (FAF og DBA)

Kenneth's Cykler

- Værksted
- Nye cykler
- Alt inden for tilbehør
- Udlejning af cykler

Gothersgade 157 • Tlf. 3333 8458
Åbent: Man-fre. 8.00-17.30 • Lørdag 10.00-13.00

GALERIE HELTH

etbl. 1989

Asger Jørn
Henry Heerup
Lise Blaarberg
Christian Tangø
Alice Hansen
Kamilla Lynggaard
Jens Galschiøt
Tina Sonnichsen
M.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelth.dk
www.galeriehelth.dk

Aut. VVS-Installatør

Blikkenslager & Kloakmester
Sonberg VVS

Guldbergsgade 9 - 2200 N
Telefon: 35 39 29 93
www.3blaa.dk

PALÆ

let frokost alle hverdage fra 11-17

NY ADELGADE 5. 33 12 54 71
www.palae.dk

URMAGEREN

Dronningens Tværgade

Special
Værksted for
antikke ure

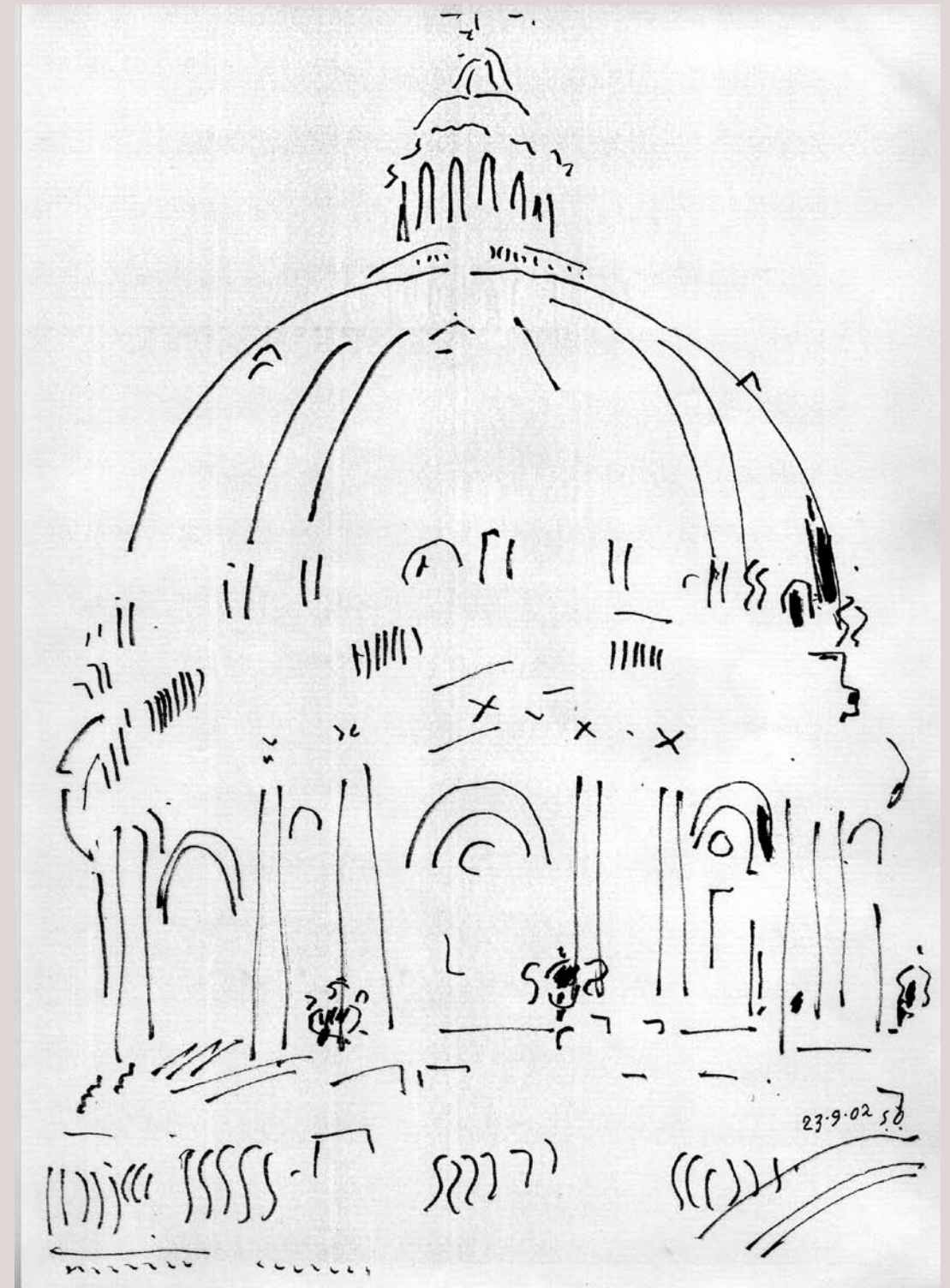
Ring til os
for et
uforpligtende
tilbud!

Dronningens Tværgade 14
1302 København K
Tlf.: 4341 6218
E-mail: urmageren@live.dk

Marmorkirkens kuppel,
overvældende tæt på.

Kunstmaleren Sven Okkels
tegner stemninger fra vores by
med en lille kommentar.

Sven Okkels fotografet af Karsten Bundgaard
Tegningerne er blevet til på
byvandring, hvor Sven har
tegnet on location.

Slovakisk dans. 1977. Sønderjyllands Kunstmuseum.

Farveglæde, kærligheden til dans, musik og smukke landskaber springer ud af Hans Voigt Steffensens sanselige malerier. Fra atelieret i en gård i Købmagergade er det blevet til mange malerier.

Men det lå ikke umiddelbart i kortene, at arbejdersønnen fra Vesterbro skulle blive en anerkendt kunstner. Læs her, hvordan det gik til.

”Jeg startede allerede som 4-årig med at tegne. Når jeg var med mine forældre i byen, havde de altid papir og farver med til mig, så hørte de ikke en lyd fra mig. Jeg voksede op i et arbejdsmiljø, min far var bryggeriarbejder og min mor hjemmegående. Jeg har aldrig set kunst hjemme, men vi havde en fantastisk god tegnelærer i skolen, Erik Ennow.

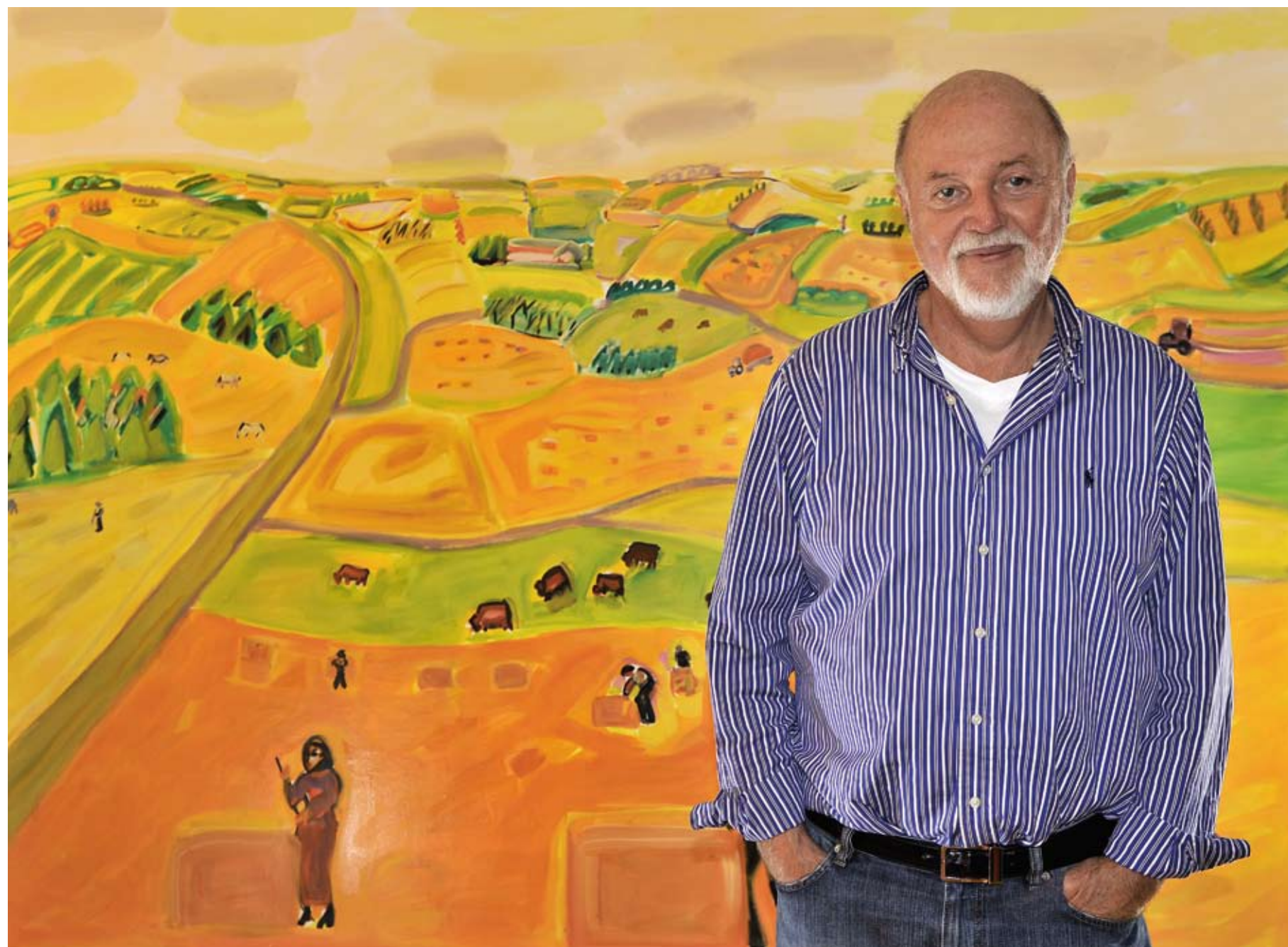
Han kunne se, at jeg havde talent. Hvert år, når skoleafslutningen nærmede sig, tog han de bedste tegninger fra de forskellige klasser og hængte op i gymnastiksalen, og alle mine var med hver gang. Det var sådan, at mine skolekammerater kom og spurgte, om jeg ville tegne lidt på deres! Til gengæld var jeg så dårlig som man kunne være til matematik, jeg forstod simpelthen ikke noget af det.

Da jeg gik ud af skolen med realeksamen, ville jeg gerne være litograf, men jeg kunne ikke få en læreplads. Dengang – jeg er fra 1941 – skulle man kende nogen, der kendte nogen for at få en plads, og det gjorde jeg ikke. Min far sagde til mig, at nu havde jeg en realeksamen, og så måtte jeg klare mig selv. Jeg så en annonce

på Københavns Rådhus om en plads som assistentelev. Jeg anede ikke, hvad det var, men mødte op, blev ansat og uddannet i Københavns Kommunes Beboelsesejendomme. Det var dødssygt! Med mine matematiske færdigheder blev jeg sendt ned for at måle erhvervslejemål op; det var store butikker, som var gået nedenom og hjem, og der lå jeg så på alle fire og målte op. Det var hæsligt, men jeg var der faktisk fra jeg var 16 til 29.

Da jeg var 24 år, skete der det, at jeg havde fået en lille lejlighed i Ballerup, hvor der manglede noget på væggene. Jeg tænkte, at jeg måske selv kunne male et par oliemalerier, når jeg nu havde været god til tegning i skolen. Så jeg dekorerede væggene med mine egne malerier, og en dag, da nogle venner kom på

HANS VOIGT STEFFENSEN MALER MED STOR FANTASI OG SPÆNDENDE FARVER

Hans Voigt Steffensen foran sit maleri af et landskab fra Vendsyssel, hvor han har fået megen inspiration igennem sine mange ophold deroppe i sit tidligere sommerhus.

INSPIRERES OGSÅ AF BALLETTEN PÅ TEATRET

Hans er her i sit atelier foran nogle af sine store balletbilleder, som han er ved at lægge sidste hånd på.

besøg, foreslog de, at jeg forsøgte at sælge dem til Kunstnernes Efterårsudstilling. Jeg sendte 4 malerier ind, og de tog 2 til udstillingen. Det ene blev købt af Statens Kunstfond, det andet af Ny Carlsbergfondet. Så var der lige pludselig kunstforeninger, der ringede mig op og ville have mig til at udstille. Men jeg havde jo ingen billeder! Så selvom jeg var blevet far på det tidspunkt, gik jeg i kælderen og malede om aftenen, når jeg kom hjem fra arbejde, og også i weekenderne. Når mine forældre eller svigerforældre kom

med flødekager til kaffen, var de sure over, at jeg ikke havde tid til at sidde og spise kager med dem. Men jeg så en mulighed for at komme væk fra Rådhuset.

I 1966 havde jeg malerier nok til en stor separatudstilling. Det var på Trefoldigheden, en træbarak nede ved Nyboder, som man kunne leje billigt, hvis man havde gjort sig bemærket på Efterårsudstillingen. Året efter havde jeg igen en udstilling der og solgte det hele, og igen købte Ny Carlsbergfondet og Statens Kunstfond. I 1968

gentog jeg succes i en tilbygning til Den Frie, og i 1969 fik jeg et arbejdslegat af Statens Kunstfond, som gjorde, at jeg kunne sige min stilling op. Siden har jeg kunnet leve af mit maleri. Det er jo en ren H.C. Andersen-historie!

Hvilken stil vil du selv sige, at dine billeder er?

"Jeg er ekspressionist. Meget inspireret af dansen. Jeg var så heldig at møde pressesekretæren – Flemming Mortensen – fra Det Kgl. Teater i 1976. Han var pressesekretær på Efterårsudstillingen, da jeg debuterede dér. Vi mødtes tilfældigt på Kgs. Nytorv, og under vores snak fik jeg spurgt, om jeg måtte komme ind og tegne balletten. Det sørgede han for, og siden har jeg siddet til alle generalprøverne og tegnet sammen med bladtegnerne – der var bl.a. Hans Bendix og Erik Werner, det var hyggeligt.

Det har gjort, at jeg kan tegne dansen rigtigt, danserne står rigtigt. Det gælder om at øve øjet og være hurtig, for danserne stopper jo ikke, fordi jeg ikke kan følge med."

Ud over dansebillederne maler du også landskaber?

"Ja, især fra Vendsyssel, det kuperede landskab mellem Tornby og Bjergby. Det holder jeg meget af, og så lyset deroppe. Jeg kan huske, at når jeg kørte derop og nåede Ålborg, så begyndte jeg at få hovedpine, så voldsomt virkede lyset på mig. Vidderne i landskabet deroppe er vidunderlige, Sjælland virker nærmest som en kolonihave i forhold.

Jeg kan i det hele taget godt lide at rejse. Jeg fik et rejselegat af Kulturministeriet i 1974, og i virkeligheden er det dér, dansen starter. Rejsen gik til Ungarn, hvor jeg opdagede sigøjner-

dansen, og da jeg kom hjem, gik jeg i gang med at male et stort billede, "Ungarsk dans", på 1,80 x 2 m. Jeg havde også musik med hjem dernedefra, så det spillede jeg og malede en masse dansebilleder til. Jeg bruger meget musikken, når jeg maler. Til Romeo og Julie, som jeg er i gang med at male, bruger jeg Wagners Lohengrin. Hvis det er et dansk landskab, skal jeg høre Evert Taube, så er der sol og sommer. Shostakovich bruger jeg også, jeg kan godt lide de stærke sager, hvor man ikke falder i søvn eller står og nusser med en lille pensel."

Har du rejst andre steder end i Østeuropa?

"Det er jeg begyndt på. Dengang jeg rejste i Østeuropa – fra 1974 til 1982 – gik jeg efter folkloren. De pragtfulde farver og masser af søde mennesker. Men nu er det Italien, jeg er vild med Venedig, og så Taormina på Sicilien. Venedig er som et eventyr, som at komme ind i en kæmpescenografi. Paris holder jeg af for det storslåede, og sikke nogle museer, der er. Rom for den varme hygge."

Har du andre aktiviteter end maleriet i gang?

"Ja, litografier. Og så laver jeg Reumert-priserne til den årlige uddeling, det er 15 værker til

hver uddeling. Jeg maler på glas, som bliver brændt, ligesom kirkeruder."

Tegningen, som var dit udgangspunkt, er den stadig med dig?

"Meget. Jeg elsker at tegne. Det er jo så let. Jeg bruger meget akvarel- eller gouachefarver, fordi de tørrer hurtigt, og det er praktisk, når jeg rejser. Jeg skal bare bruge en palet og lidt vand, og så maler jeg mig igenem stederne. Jeg har været over hele Europa undtagen Skotland og Irland."

Hvor meget udstiller du?

"Ikke ret meget. Jeg udstillede senest for 5 år siden på Nivaagaard, men nu bliver jeg 70 til februar, og i den anledning skal jeg udstille. Den 3. februar har jeg fernisering på en stor udstilling i Brøndsalen i Haveselskabets Have, og den kører til den 27. februar. Ellers finder folk mig på nettet eller i telefonbogen, og så kommer de forbi, hvis de vil købe noget, eller hvis vi skal snakke om noget udsmykning, som jeg har lavet en del af, bl.a. Engholm Kirke i Allerød.

Dansende pige 80x70 cm. 2000 - Olie på lærred.

**SE VINDUERNE
MED DE MANGE TILBUD**

ILETA FRIMÆRKEHANDEL

Fiolstræde 20 - 1171 København K. - Tlf. 33 12 91 23

MANDAG-FREDAG: 11 - 18
LØRDAG: 11 - 16

52 år i Fiolstræde

Applebys Plads på Christianshavn

Engelskmandens Plads

Engelskmanden, Peter Appleby, der har lagt navn til Applebys Plads, kom til byen og Christianshavn i 1737. Indkaldt hertil af Christian den sjette for at slå reb til Flåden, kom han til at sætte et andet præg på byens udvikling end den, som kun rebslageri satte. Et skibsværft, et sukkerraffinaderi og et veludrustet rederi med fast fart på Vestindien blev til, og sukkere har fortsat sit faste greb i området.

Christianshavn havde haft en sløj start og havde stadig ikke, i starten af 1700-tallet, honoreret Christian den fjerdes drøm om en flot og sprudlende stad. Derfor var der store potentialer og landområder inden for det befæstede København, som nu kunne bringes i spil. Om end han startede sin gerning på et af kongens etablerede rebslagerier, fik han hurtigt gjort sin position så stærk, at han i 1739 kunne etablere sin egen virksomhed. Dette med den klausul, at rebene skulle slås med den teknik, som anvendtes i England og Holland. En teknik som var grunden til, at Appleby i det hele taget var blevet budt til Danmark, og som havde medført kongens tidligere rebslagers afskedigelse.

Det nye rebslageri anlagde Peter Appleby på det sydlige område af Christianshavn mod

Langebrogade. Langs den nuværende Langebrogade lå den over 300 meter lange bygning, hvori rebene blev lavet. Indtil 1950'erne kunne man stadig se de sidste rester af det lange hus, der i 1830'erne blev omdannet til arbejderboliger for Jacob Holms ansatte.

Engelskmandens virkelyst var stor, og han fulgte op på de muligheder, der lå i området. Grønnegaarden, som området kaldtes, var blevet brugt af Flåden til fortøjningsplads i bekvem nærhed af Tøjhuset på den anden side af havneløbet, men var blevet rømmet i 1737.

Allerede i sidste halvdel af 1740'erne ansøgte den foretagssomme engelskmand kongen om området. I 1745 boede han på hjørnet af Ovengaden Oven Vandet (nr. 2), og grunden fik han skøde på dette år, da den

ellers ikke ansås at kunne have nogen anvendelse. Samtidig fik han en strimmel jord langs

Langebrogade, og her anlagde han sit eget rebslageri.

TIVOLIHALLEN

**Dansk frokost
v/Helle Vogt**

- mandag til lørdag
kl. 11.30 - 16.00

**Dansk middag
v/Anders Busk**

Forret
Sylte af kalvehaler og skovsvampe
Hovedret
Gammeldags oksesteg
Dessert
Pæretærte med marengs
Kr. 295,-
**menu inkl. 3 gl. vin
kr. 465,-**
- tirsdag til lørdag
kl. 17.30 - 20.30

Vester Voldgade 91 • 1552 København K
Telefon 33 11 01 60 • www.tivolihallen.dk

Havnebassinet hvor bl.a. flådens skibe kunne ligge inden de kunne få plads ved Tøjhuset for at laste.

Virkelysten lod sig ikke stoppe ved dette. Få år senere fik han skænket det stykke trekantede grundvand fra sin bolig ud mod havnen og hen til reberbanen. Dele af det var i forvejen opfyldt og havde været brugt af Jan von Osten til tømmerslageri. Denne von Osten havde ligeledes lagt navn til den plads, der nu hurtigt kom til at nyde navnet: Engelskmandens Plads.

På pladsen skabte engelskmanden nu sit livsværk. I 1756 udvidede han sin rebslagerbestilling til også at omfatte rederi. Han fik skøde på et skib, som han satte i fart på Vestindien. De europæiske stormagter var kommet i krig, og Danmarks neutralitet stillede den danske handel og handelsflåde i en yderst gunstig position. For mens havnene var gensidigt lukkede for de krigsførende magters handelskibe, kunne danske skibe agere mellemmand eller helt overtage sejladserne.

Den europæiske ufred skabte behov for flere skibe, og Appleby kunne her træde til. Tre år efter købet af sit første skib fik han tilladelse til også at oprette et værft. Dét kom, naturligt nok, til at ligge på grunden, der behændigt blev tilpasset dette formål. I 1761 stævnedes det første skib fra eget rederi ud, med kurs mod Vestindien.

Applebys Plads set fra Vor Frelser Kirkes tårn, og med Christians-Kirken til højre.

Gadesvinget for enden af Langebrogade, hvor nu Danisco hovedkontoret ligger.

Værft og rederi gik hånd i hånd og fortsatte sit ekspanderende virke - også efter Peter Appleby Jr. havde taget rorpinden i hånden, efter sin fars død. Frem til 1788 søsattes 25 skibe, som indgik i vestindienflåden.

Til rederi, værft og rebslageri stødte i 1764 også et sukkerraffinaderi. Taget i betragtning, at Danmark stod for mere end en betragtelig del af nordeuropas sukkerleverancer, er der ikke

noget at sige til, at virksomheden senere kunne opkøbe Ovengaden Oven Vandet nr 6. Købet blev dog foretaget af engelskmandens søn, der ikke havde samme forretningsflair som sin far og kort efter måtte afstå ejendommen.

Fader Appleby havde desuden

RESTAURANT KRONBORG

**ÆGTE klassisk
DANSK FROKOST**

Brolæggerstræde 12
Tel 33 13 07 08

også mulighed for
private selskaber og arrangementer

H. DANIELSENS EFTF. APS
KRONQUIST

LÆDERSTRÆDE 11
1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsensilver.dk

ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS

EVERYTHING
PRICE-MARKED

Applebys Plads

Langebrogade med rebslagerbygningerne, som senere blev bygget om til arbejderboliger. For enden nede ved Christianshavns kanal ligger ejendomskomplekset Voldgården fra 1933. Arkitekt Thorvald Dreyer.

en lille afstikkervirksomhed i Odense. Der anlagde han i 1768 en Sejldugs- og lærredsfabrik. En sådan er det ikke vanskeligt at forestille sig kunne slutte en nyttig cirkel omkring de andre virksomheder og forankre virksomheden. Derfor synes det heller ikke svært for Appleby at have fået sine privilegier udi skibsbyggeri fornyet, da disse udløb i 1769.

En mand med sådan en virkelyst er svær at komme udenom. Flere forsøgte tidligt at komme hans forretning til livs, da han ikke var med i Lavet – Lauget.

Appleby synes i høj grad at have levet godt på kongens ønske om at have en rebslager med engelskmandens færdigheder. Intriger og beregnende forretningsmetoder skabte ham også fjender. Fjender som forfulgte virksomheden langt efter hans død i 1774.

Peter Appleby den yngre arvede hele foretagendet og erhvervede titlen af Agent i 1780. Men trods de stadigt gunstige handelsvilkår, som krigene betød, gik det langsomt ned ad bakke for virksomheden. Arvingerne forstod sig ikke på driften i

samme omfang som stifteren. I 1807 døde den yngre Appleby og i 1830 var det endegyldigt forbi for virksomheden. Danmarks neutralitet og de medfølgende fine handelsforhold havde da også været passé i mere end to årtier.

Virksomhedens grund levede herefter et nyt liv med Jacob Holm som ejer. Denne Holm ejede i perioden store dele af hele Christianshavn og flere af hans besiddelser overtoges af B&W, da dette ekspanderede

kraftigt henover slutningen af 1800-tallet.

Men Applebys grund blev overtaget af Tietgen, og på pladsen fik De danske Sukkerfabrikker hovedsæde. Vel at mærke var der nu tale om sukker produceret på sukkerroer og ikke -rør fra Vestindien. Tietgens virksomhed krævede plads, og den gamle havn måtte snart fyldes ud – til det vi stort set ser den dag i dag.

Ægte italiensk danesi kaffe oplevelse!

Kaffe "to go" og "to stay".

Vi sælger vores fantastiske kaffe til virksomheder, caféer og private.

Lækre bagels, italienske sandwiches og dvs. hjemmebagte kager.

Bestilling modtages gerne på tlf. og mail.

Kompagnistræde 10 • 1208 K

Tlf. 3215 9097 •

www.coffeemanial.dk

OPFINDEREN VALDEMAR POULSEN

På vej mod trådløs samtale

Mindetavlen fortæller: Valdemar Poulsen opfandt buegeneratoren og telegrafonen og var med til at bane vejen for radioens og båndoptagerens udvikling.

Valdemar Poulsen blev født i ejendommen Landemærket 3 (ved Rundetårn) den 23. november 1869. I dag er der placeret en tavle på 2. sal ved lejligheden, hvor han blev født.

Valdemar Poulsen var ikke noget hit i skolen. Undtagelsen var fysik, hvor han altid hentede et ug. Som 20-årig blev han dog student fra Borgerdydskolen på Christianshavn.

Da hans læretid var overstået, blev han ansat som assistent ved Københavns Telefonselskab. Det var her, han fik idéen til "en elektromagnetisk fonograf" - bedre kendt som en båndoptager.

Fra 1899 begyndte et sam-

arbejde med P. O. Pedersen. Valdemar Poulsen gik i gang med at eksperimentere med elektriske bølger. Arbejdet resulterede i buegeneratoren (også kaldet en buesender), der kunne udsende ensartede bølger. Buesenderen var udviklet til trådløs telegrafi. Det viste sig hurtigt, at den også var anvendelig til transmission af tale og musik.

Opfindelsen fik stor betydning for udviklingen af telegrafi og radiomediet. Et skridt på vej mod nutidens trådløse samfund.

Mindetavlen

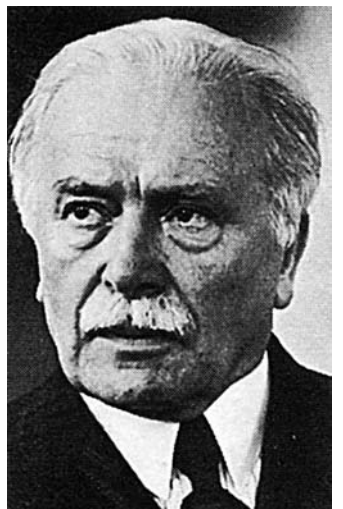
Mindetavlens tekst er: "HER FØDTES / OPFINDEREN / VALDEMAR POULSEN / 1869".

Tavlen er skænket af stenhuggermester Peter Schannong og

blev opsat i 1943. Valdemar Poulsen blev hædret i sin samtid, bl.a. med Videnskabernes Selskabs guldmedalje. Selv om hans opfindelser var vigtige for udviklingen, er han nærmest glemt i dag. Men tavlen er der endnu, så vi ikke helt glemmer den store danske opfinder.

Litteratur:
Foregangsmænd : bind 1 af Poul Müller og Jakob V. Pedersen. Gyldendal, 1970. 139 sider.

Foto:og tekst: Sune Hundebøll
Rådhusbiblioteket

Opfinderen Valdemar Poulsen.

Lyd fra fortid til nutid af K. Dannefeldt Bøthner. 1977. 139 sider.

Julefrokost på

Toga

Lad os holde
Deres Julefrokost

15 klassiske retter fra Mor
Annes gode danske køkken

Bestil bord nu: 33 12 21 26

kr. 278

Vester Kopi - et grafisk univers

CAPRINT → OPKLÆBNING → OFFSET-TRYK → SERIGRAFI → INDBINDING → FOLIE
AFISK DESIGN → VISITKORT → Udstillingssystemer → CD OG DVD BRÆNDING →
KOPIERING → PLAKATER → BANNERE SCANNINGER → LAMINERING → MEGAPRINT
KLÆBNING → OFFSET-TRYK → SERIGRAFI → INDBINDING → FOLIE → GRAFISK DES
ITKORT → Udstillingssystemer → VIKAN MEGET MERE END VORES NAVN!

Nørregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33 • noe@vesterkopi.dk
www.vesterkopi.dk

Familiesynagogen i Læderstræde

Familiesynagogen i Læderstræde Kig godt efter. Når du går i gennem den dejlige, gamle port i Læderstræde 5, ser du en aflang, få centimeter stor skrå

udskæring i højre portkarm, der ser ud til at være tegn på uforsægtligt eller forsægtligt hærværk.

Her ses rillen i portkarmen hvor den lille beholder med papirstrimlen med Tora udskrifter sad.

Tværtimod, må man sige, her sad indtil 1984 en mesusah, en lille beholder indeholdende en udskiftelig papirstrimmel med et kort håndskrevet uddrag af Tora. Det er en skik, som man mener jøderne tog med sig, da de udvandrede fra oldtidens Ægypten. Den fredede

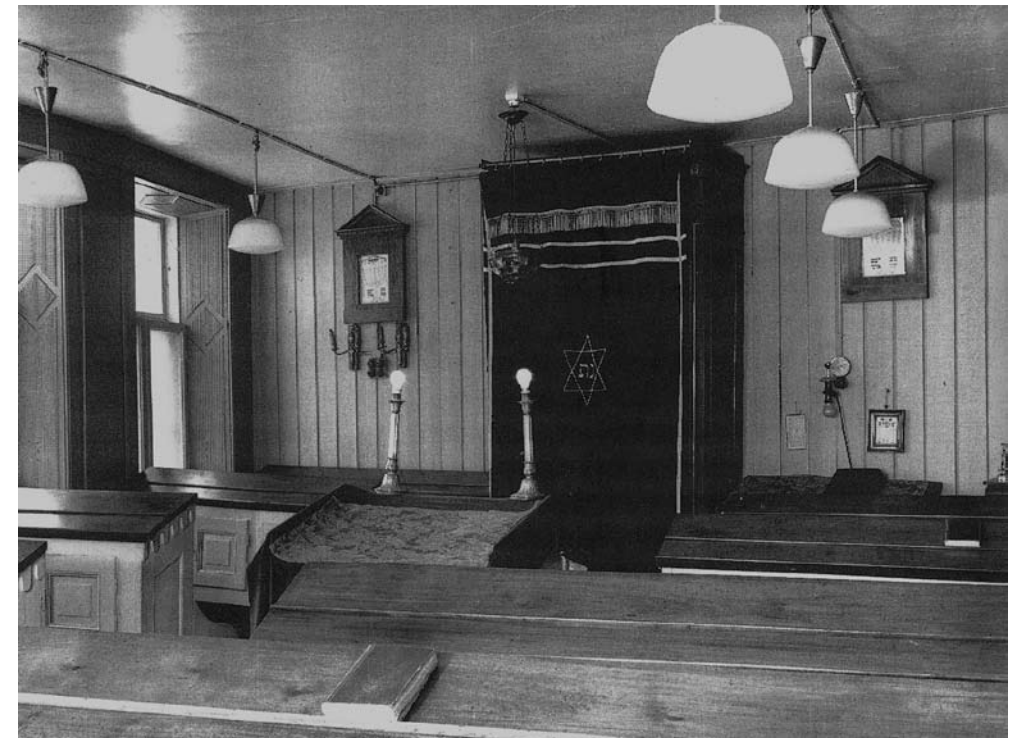

Porten ind til gården i Læderstræde 5 med Sukkahen (Løvhytten).

ejendom stammer fra 1797-98, mens sidehuset er fra 1870. Den blev i 1984 fint genrestaureret, efter at fru Helene Levy f. Perlstein på ejernes vegne havde skænket en nedlagt synagoges inventar til Københavns Bymuseum. Familien Perlstein var med lotterikollektionær Joseph Perlstein som den første kommet ind i ejerfamilien Levy. Det må have været omkring 1850. Det var urtekræmmer Jacob Levy, som i 1840 flyttede ind i Læderstræde 5, der forinden allerede havde været en af den halve snes synagoger mellem Store Kirkestræde og Brolæggerstræde, som i perioden mellem 1680 og 1900 blev oprettet i Strand og i Snarens Kvarter. Den oprindelige synagoge, dengang af de københavnske jøder kaldt schul, blev bestyret af den ortodokse Bendix Salomon. Nu købte den velhavende Jacob Levy huset af værtshusholder Ole Hansen. I 1845 fik han skøde og sørgede for, at hans familie, slægtninge og naboer fik en ny schul på første sal bag de fem vinduesfag på højre side. Forstuen blev ind-

draget til kvinder i forbindelse med sabbat og højtider. Ejeren havde erhvervet en del ejendomme i København, herunder to på Christianshavn, hvoraf den ene, en udlejningsejendom for fattige på Overgaden oven Vandet, vakte en del negativ presseomtale som Jødens Bule. Jacob Levy var ikke en nem person at omgås og regnedes i liberale jødiske kredse for at være en kværlulant. Hans egen familiesynagoge var netop en protest mod redaktør Mendel Nathansons reformer af gudstjenesten med den nye storsynagoge i Krystalgade, hvor halvkristne skikke efter hans mening var blevet lusket ind, og det var blevet værre med overrabbineren Alexander Wolff. Når man ser nærmere på Levys indvendinger mod reformerne, viser det sig, at han stod fast på en mere folkelig tradition såsom ekstatiske udråb og fri snak under gudstjenesten, eller fri adgang til alle stolene, også for dem, der ikke havde betalt leje. Ved hjælp af to testamenter sikrede han sig, at synagogen forblev i familien. Han døde i

1866, et år efter sin kone, og blev begravet i forfædrenes by Altona. Det var arvingen og synagogeforstander Perlstein, der byggede et lille sidehus i gården, fordi han skulle bruge en løvhytte med åbent tag til sukkoth-festen. Selv om han fik ti børn med sin kone, kneb det på længere sigt med tilslutning til familiens schul. De mange polske tilflyttere efter 1900 gav et nyt håb, men først efter hjemkomsten af flygtningene fra Sverige i sommeren 1945 så det ud til, at krisen var overstået. Men så snart synagogen i Krystalgade åbnede igen, var det svært at samle de 10 voksne mænd, som det kræves for at afholde gudstjenester. I 1961 åbnede familien en lille talmudskole med en lærer fra den ortodokse synagoge i Ole Suhrsgade. Dette hjalp heller ikke, og da Københavns Kommune i 1974 krævede en storstilet istandsættelse af Læderstræde 5, var familien – de fleste boede nu uden for Danmark – parat til at give op. Formuen fra Jacob Levys tid var brugt. Allerede i 1733 fik jøderne lov til at oprette en synagoge i gaden. Det lå øverst i nr. 15 i justitsråd Jacobis nye gård. Myndighederne var ikke glade for den og lagde en del hindringer i vejen. Allerede tre år senere ønskede kongen at købe huset til bygmester Häusser og to kongelige lakajer, og synagogerummet blev derefter

Lokalet i Læderstræde 5 som blev anvendt til familiesynagoge.

en teatersal. Der eksisterede også en tredje og større synagoge i Læderstræde, på samme side to numre længere henne i en i 1795 nedbrændt bygning på adressen nr. 9-11. En række jødiske familier havde købt en gammel købmandsgård i 1742 til en ny og større schul end de små gamle rundt omkring i kvarteret. Holger Paullis købmandsgård blev revet ned og med Eigtveds svigersøn Georg Anthon som arkitekt byggede menigheden et større moderne hus. Til formålet havde man også tilkøbt en nabogrund. Syv fag på anden og på tredje sal var slået sammen til en "kirke", som brandtaksatoren skrev. Der var plads til hele 320 stolestader! Det var nok ikke tilfældigt, at de kongeloyale jøder afholdt indvielsesgudstjenesten samme dag, dronning Caroline

Mathilde blev viet til Christian VII i Slotskirken, den 8. november 1766. Myndighederne ville ikke, at en jødisk embedsmand fik bolig i huset, men den klausul blev snart glemt, og den tre etager høje bygning med tre kælderlokaler husede blandt andre rabbineren Gedalia Levin med familie samt den kone, der passede mikven, det rituelle bad. I 1795, da en forfærdelig brandkatastrofe udslættede hele Strand Kvarter, forsvandt også storsynagogen, og det varede næsten fyrre år, før Mosaik Troessamfund igen fik en fælles synagoge. Læderstræde var i to hundrede år en populær gade hos jødiske indvandrere, i mange huse havde de lejet en bolig, og fra kældrene og på gaden solgte de brugt tøj og pyntebånd. Det er derfor, de blev kaldt "båndjøder".

**PORTRÆT
BRYLLUP
P.R.
REKLAME**
Web-produktion
Stillfoto til
film og TV
Medlem af
Danske Billedautorer

**PLOUG
FOTOGRAFI**
Tlf.: 33 15 56 66
Badstuestræde 15 - DK- 1209 K
www.ploug-fotografi.dk

**ROSENGÅRDENS
Bodega**

**Det er her man
hygger sig!**

Åbningstider
Man - Ons: 10 - 00
Tors - Lør : 10 - 02
Søndag: 12 - 20

Irish
coffee
34,-

Stor
fadøl
34,-

Rosengården 11
1174 København K
Telefon: 3312 4625

ET SJOVT LIV MED HØR

Lige fra jeg startede for 14 år siden, var det et klart mål, at jeg skulle designe hørtøj med sjæl! Tøj, hvor form, funktion og følelse gik op i en højere enhed, tøj, som jeg etisk kunne være bekendt og som kunne sprede glæde hos den, der skulle bruge tøjet og som det var sjovt for mig at arbejde med" udtaler designeren Anita Rosenørn.

Det mål er i høj grad lykkedes. Kollektionen er hvert år blevet udvidet med nye modeller, hvor pas-form og design er blevet udviklet, så modellen fungerer optimalt og supplerer de øvrige modeller, og kollektionen består idag af mange forskellige modeller med hvert deres unikke udtryk. Samtidig kan den enkelte model bestilles i mange forskellige farver og tilpasses individuelt, således at tøjet passer kunden og ikke omvendt.

"Det er fantastisk at opleve, at hvis en kvinde får den rigtige model, der sidder, som

var den skræddersyet og hvor proportionerne passer, en slags påklædningens "gyldne snit", i en farve, der udtrykker hendes sjæl, ja, så breder der sig et dejligt smil i hendes øjne, og så er min mission lykkedes" fortsætter Anita Rosenørn.

Det er altid svært at finde det rigtige produktionssted. I sin

research var Anita Rosenørn så heldig at finde en lille systue i Estland, der skræddersyr den enkelte model, og hvor arbejdsforholdene er etisk forsvarlige - man kunne kalde det et "fair made" produkt.

At præsentere kollektionen i almindelige modeshows er ikke lige Anita Rosenørn, så hun har gennem årene udviklet mange

der sig til at øse af sine mange erfaringer og give hjælp og vejledning, så man måske kan finde sættet, der eksponerer ens personlige stil og giver lang tids glæde!

genrebrydende events, hvor hørtøjet er blevet vist i nye overraskende rammer. Hun har lavet "tableaux vivants" på gader og stræder, bl.a. på Strøget og på Karl Johan i Oslo.

Anita Rosenørn og hendes hørkollektion er aktuell i Stræderne, idet hun er "Speciel guest of the day" i "Kunst og Håndværk" i Landemærket tirsdag d. 16. november. Her vil hun have kollektionen med, og glæ-

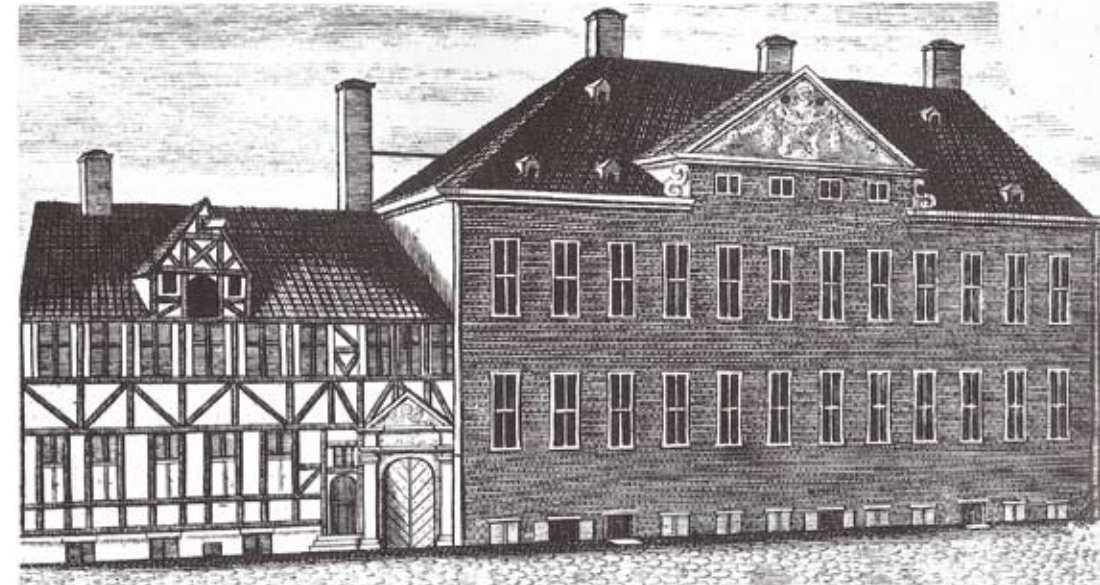

Anita Rosenørn laver blandt meget andet også streetshows, hvor kollektionen fremvises ud fra et tema. Her temaet "Country life", hvor hun "går" yderst tv. sammen med "Truppen" - hendes uundværlige veninder, der med liv og sjæl "leger" med, når hørkollektionen skal præsenteres.

Tekst: Per Stisen
Foto PR

Slyngelstuen

Tekst: Jan E. Janssen,
lokalhistoriker

Det oprindelige von Plessens Palæ

Slyngelstuen i Dr. Tværgade

På hjørnet af Bredgade og Dronningens Tværgade ligger der en kælderrestaurant under det fine hotel Phønix. Den er opkaldt efter en indvandret militærmand, oberst Samuel Christoph von Plessen, født i Mecklenburg i 1640.

Læs her oberstens livshistorie: Han bygger på dette hjørne omkring 1680 en tolv fags gård i to etager mod Bredgade og med tre fag mod Dronningens Tværgade. Bygherren tilhører den gamle mecklenborgske uradel. Familiens våbenskjold med tyren stammer fra 1300-tallet. Samuel Christoph har en militærkarriere i Danmark bag sig, er kommandør for den kongelige livgarde til hest og chef for de sjællandske nationale militser. Han misrøgter nu som kommandør og amtmænd på Møn dette embede med indkvartering af livgarden. De mishandler de lokale bønder og

volder dem uendelige problemer med rekvirering, ødelæggelser og det, der er værre. Kong Christian V sætter stor pris på sin dygtige militærmand, og von Plessen slipper med en mild røffel, som består i posten som minister (gesandt) ved Generalstænderne i Den

Haag. Amtmandsstillingen på Møn overtager en fjern slægtning, den senere finansminister Christian Siegfried von Plessen, der gør sig stor umage for at reparere de slemme ridser, familienavnet havde fået. Men efter kong Christians død i 1699 falder hammeren, og nu

må den tresårige kommandør Samuel Christoph give afkald på alle embeder og ejendomme, også denne her i Bredgade, og han lever indtil sin død i 1704 i husarrest. Den danske del af Plessen-slægten overlevede den uheldige bondeplager og bidrog med flere fremtrædende embedsmænd til Danmarks-historien. I Sankt Petri Gravkapellerne, hvor to ligger begravet, har man en fornem krypt og langs Frederiksholms Kanal ligger den dag i dag deres stadspalæ.

Originale sømandstrøjer

findes i flere farver

findes i flere farver

Herreekviperingshandler
Jørgen Pedersen

Strandgade 24 • 1401 Christianshavn • Tlf. 32 54 19 03

EN NY MUSIKBOG

Erik Moseholm.

En indtil nu upåagtet del af vores hverdagskultur: "Den Moderne Dansemusik" er langt om længe blevet udsat for en bogudgivelse, og forfatteren? Det er en af den moderne musiks bedste udøvere, nemlig bassisten Erik Moseholm.

Underligt er det, at dansemusik altid er blevet betragtet som en lidt underlødige affære, nok noget vi alle har elsket; men som man ikke i dannede kredse ellers beskæftigede sig med. Wienervals og Mazurka, Corillion og Lancier, det er der kultur over. Polka, Den Toppede Høne og Folkedans, det er trods alt almuekultur; men Moderne Dansemusik, det taler man ikke om, men alle er alligevel med på noderne. Nu har Moseholm taget sagen under behandling, og det har han gjort i bogen "Da Den Moderne Dansemusik Kom Til Danmark" som tager fat på tiden fra Wienervals til Jitterbug, altså fra 1900 til 1940'erne, og så følger der endda 2 CD'er med med

en masse eksempler på musikens udvikling. Læsere bliver hurtigt indfanget af bogens levende beskrivelser af, hvordan det hele gik til. Rigtig gamle læsere mindes, da de til alles forargelse gik grassat i 20'ernes Charleston. Lidt yngre,

da de dansede Jitterbug i Tivolis Arena og i Scalasalen. Unge læsere, som danser moderne vil opdage, at deres danse ligger i fin forlængelse af den danserevolution, de gamle meget imod de finkulturelle gennemførte. Erik Moseholm har fået støtte fra fonde og foreninger, en støtte uden hvilken bogen ikke var kommet til verden, og det skal alle vi andre være taknemmelige for. Bogen er udkommet på Moseholms eget forlag, thi ingen af de etablerede har åbenbart turdet udgive den. Ikke desto mindre er her en fantastisk julegave, som både ældre og yngre interesserede vil få uhyre fornøjelse af. Bog og 2 CD'er koster 269,00 kr. og det er, hvad 2 CD'er koster, så bogen får man gratis. Flemming Lehrmann

Råvarerne til "Lady Marys fristelser" består af et stykke hønsebryst, en skive skinke, bacon der ristes, tomater, champignons à la crème og et stykke ristet brød pyntet med grønt.

Der lægges champignons à la crème over det stegte kød.

Lady Marys fristelse på Toldbod Bodega tilberedes af Københavns ældste, aktive smørrebrødsjomfru Mary.

Mary, som er tidligere indehaver af Toldbod Bodega, har selv komponeret det gode stykke

mad, der består af ristet kyllinggebryst, ristet skinke og champignons à la crème anrettet på et stykke ristet brød og pyntet med tomat og bacon.

Mary fortæller: "Vi startede for 38 år, min mand og jeg. Min

God madidé

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Et hyggeligt hjørne i restaurationen, det var i denne ejendom H. C. Lumbye skrev Champagnegaloppen.

mand kom fra d'Angleterre, hvor han havde været tjener i 17 år. Vi kendte Else, der havde forretningen her, og hun syntes, det var noget for os, og så købte vi det i 1973. Det er en hyggelig, gammel forretning. H.C. Lumbye har skrevet Champagnegaloppen her i ejendommen, på 1. sal, hvor han boede med familien. I stueetagen boede husværten, brændevinsbrænder Andreas Høeberg, som havde udskænkingslokale i forbindelse med sin lejlighed. Andreas Høebergs søn Peter blev gift med Lumbyes yngste datter Amalie (hende vi kender fra Amelie-Valsen). Peter kunne også noget med noder. Lumbye sad ofte på førstesalen og komponerede, men dagen efter

kunne han ikke altid huske, hvad han havde komponeret. Det kunne til gengæld Peter Høeberg, og han fik det skrevet ned. Derfor mener man, at Champagnegaloppen blev til her og blev skrevet ned af en brændevinsbrænder!

Mary kan stadig være aktiv i køkkenet, her er hun i gang med at svinge pande og palet for at stege hønsebrystet og skinkeskiven.

Lady Marys fristelser er en lækker frokostret, men er også et dejligt stykke natmad. Serveres med en øl og en kold snaps. Et glas hvidvin er heller ikke en dårlig idé.

Julestemning i Nyhavn

12. november - 22. december

HJERTELG VELKOMMEN !

Fredag den 12. november slår Nyhavn atter juleboderne op og står pyntet fra ende til anden. Med masser af sjove og spændende julegaver. Restauranterne har julemaden parat og glæder sig til byde dig velkommen i det hyggelige miljø.

Har du i øvrigt husket at reservere julefrokosten?

Vi har programsat en række aktiviteter i løbet af november og december måned... Det store juleorkester spiller i weekenderne, Julemanden og vægteren går sin runde i havnen og Nissedrys kommer rundt og driller.

Og så er der selvfølgelig den traditionelle juleøl-smagning lørdag den 13. november kl. 13-15 ved Nyhavnsankeret.

